

Pylová analýza-palynologie

**LYDIE DUDOVÁ
EVA JAMRICOVÁ
LIBOR PETR**

Pyľ

- samčí pohlavní buňky rostlin
- vzniká ve velkém množství
(např.: 1 jehněda břízy vyprodukuje na 5,5 milionu pylových zrn)
- velikost od 5 – 250 μm (pomněnka/tykev)
- pouhým okem neviditelné – žluté povlaky na autech a v kalužích - jehličnany

Proč právě pyl?

- 1) **nejrozšířenější fosílie kvartéru a většiny předkvartérodních epoch**
- 2) jen malá část pylu plní svou reprodukční funkci – zbytek se ukládá na povrch jako tzv. pylový déšť, který **reprezentuje vegetaci okolní krajiny**
- 3) **je velice odolný** - ve fosilním stavu vydrží milióny let (nejstarší pyl z období okolo 130 miliónů let – druhohory/křída)
 - **sporopolenin** - příbuzné chemickou stavbou chitinovým krovkám brouků (prekambrium)
 - odolnost vůči působení fluorovodíku, acetolýze, na druhou stranu náchylný k oxidaci a k působení některých silných bází
 - sediment – anaerobní, kyselé, vlhké sedimenty (rašelina, jezera)

Počátky pylové analýzy

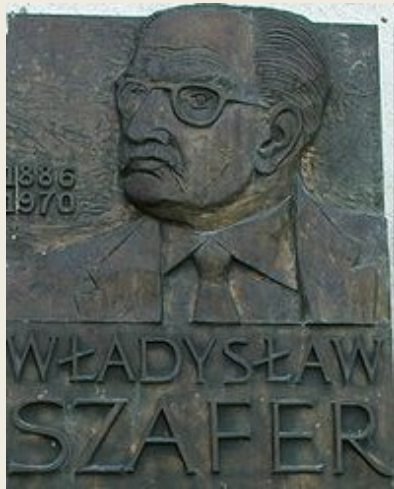
- 1916 Lennart von Post publikuje první pylový diagram
- 1935 Władysława Szafer vytváří izopolové mapy
- 1941 Johs Iversen: 'landnam' model, vliv pravěkého člověka
- 1943 Gunnar Erdtman: „An introduction to pollen analysis“ vznik moderní pylové morfologie
- 1949 Franz Firbas: syntéza historie středoevropské vegetace použitím map
- 1950 Knut Fægri & Johs Iversen: 'A textbook of modern pollen analysis'
- 1955 J. Troels-Smith: popis sedimentu
- 1970... radiokarbonové datování

Počátky palynologie

Lennart von Post

Lennart von Post

Władysław Szafer

Gunnar Erdtman

Franz Firbas

Pyl

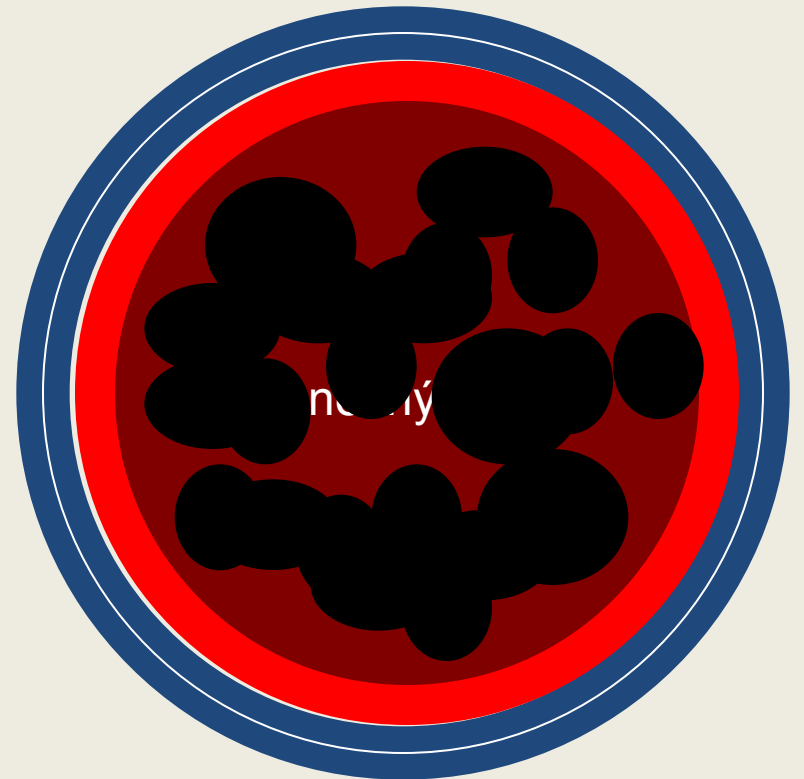

stavba „živého” pylového zrna

buněčný obsah

intina (celulóza)

exina (sporopolenin)

Pyl

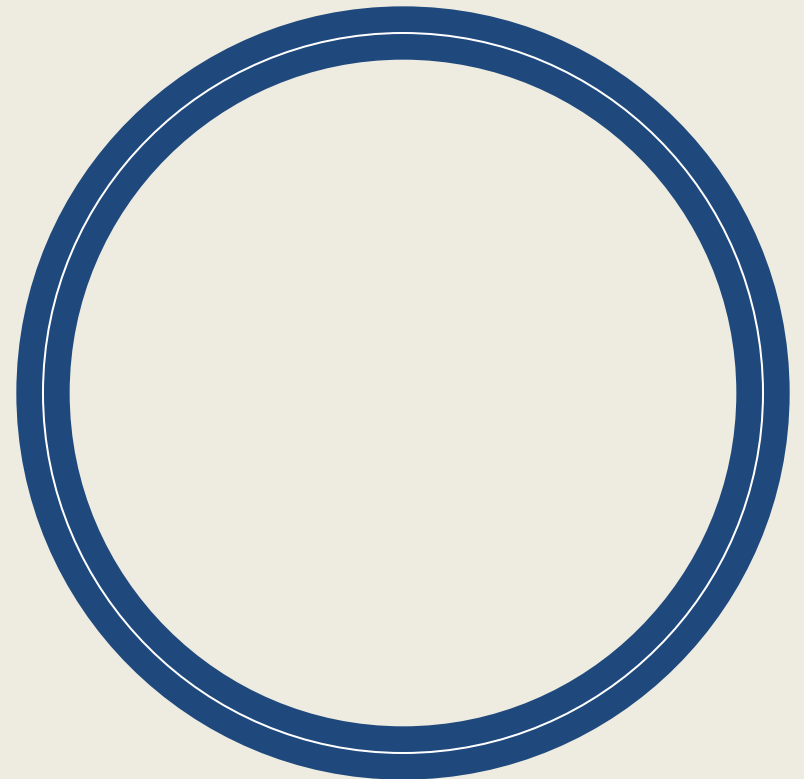
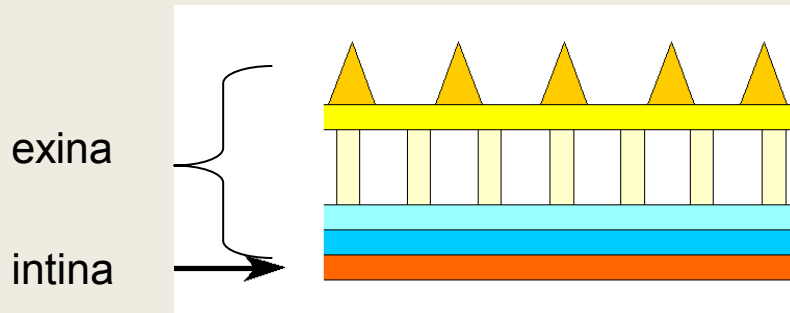

stavba fosílního pylového zrna

~~buněčný obsah~~

~~intina (celulóza)~~

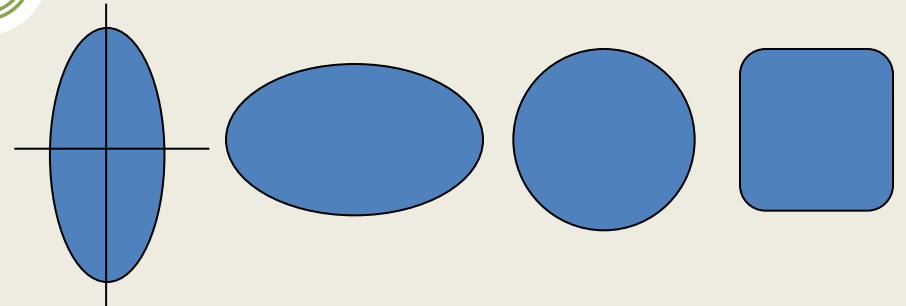
exina (sporopolenin)

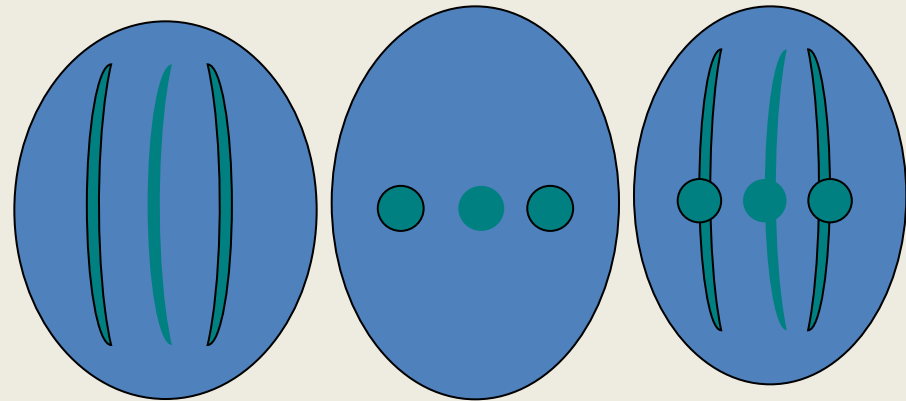
Morfologie pylového zrna

- Velikost
- Tvar
- typ apertur (otvorů)
- počet apertur
- umístění apertur
- skulptura povrchu

prolátní oblátní sférické hranaté

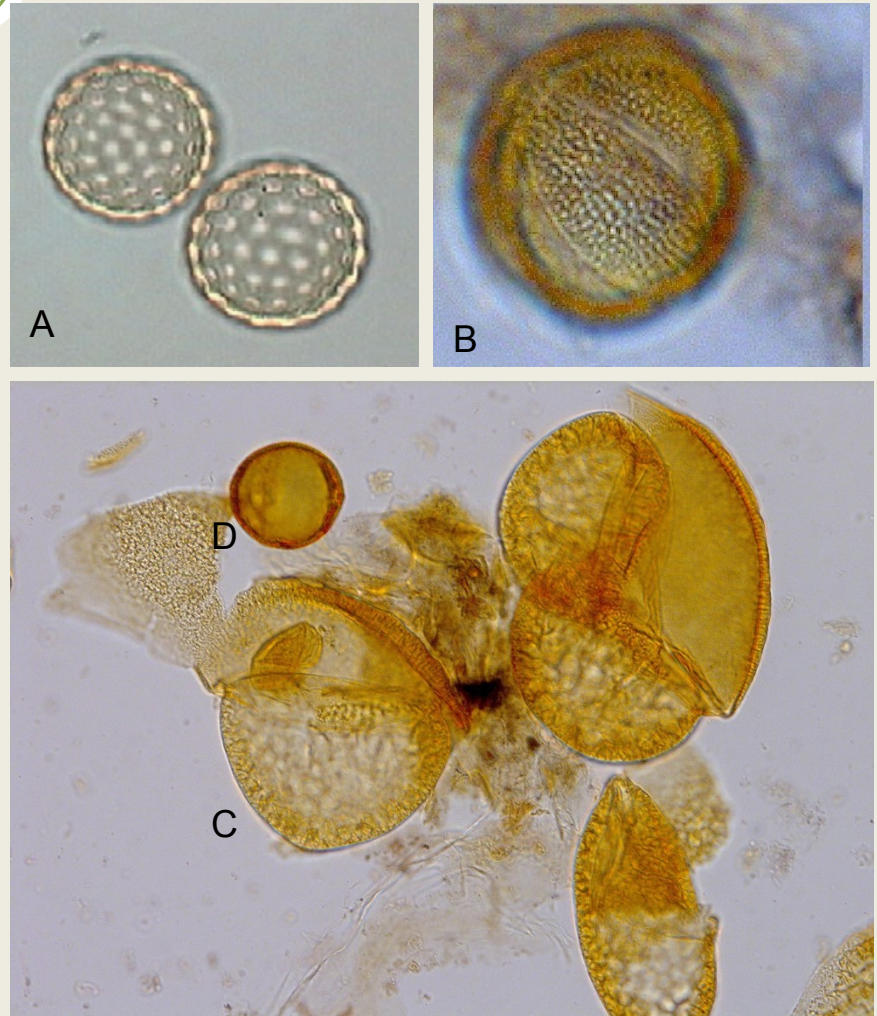
kolpa
kolpátní

pór
poratní

kolpa + pór
kolporátní

Morfologie pylového zrna

- bez otvorů (modřín)
- na povrchu otvory (apertury)
 - klíčení pylové láčky
 - póry (merlíkovité)
 - kolpy (máta)
 - póry i kolpy (buk)
- létací vaky (borovice, jedle, smrk)-bisakátní pyl

A – Chenopodiaceae, B – *Mentha*, C – *Abies*, D – *Fagus*

Morfologie pylového zrna

- **Bisakální typ**

Pinus

Picea

Abies

Morfologie pylového zrna

• Inaperturátní typ

Juniperus

Larix

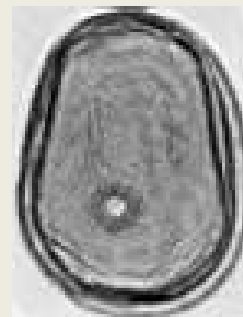

Cyperaceae

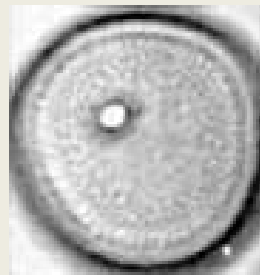
• Monoporátní typ

Triticum

Secale

Poaceae

Morfologie pylového zrna

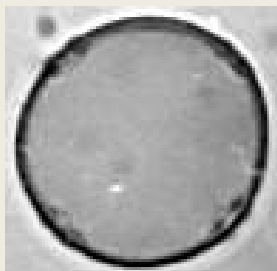
• Triporátní typ

Betula

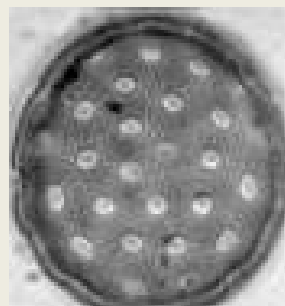

Corylus

Urtica

• Pantoporátní typ

Chenopodiaceae

Juglans

Silenaceae

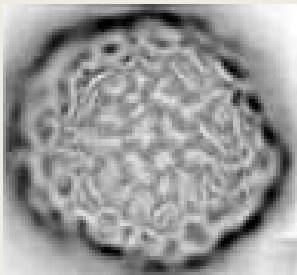
Morfologie pylového zrna

- Zonoporátní typ

Myriophyllum

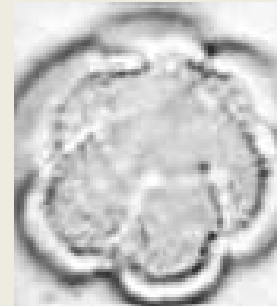

Ulmus

Alnus

- Zonoporátní typ

Rubiaceae

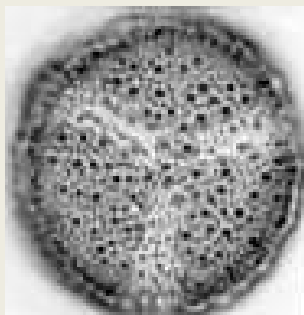
Morfologie pylového zrna

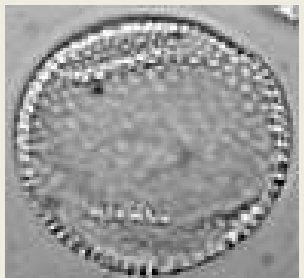
• Kolpátní typ

Quercus

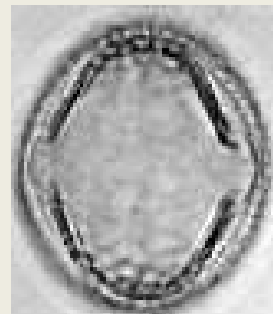

Ranunculus

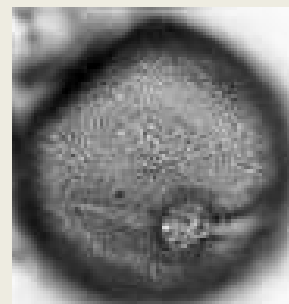

Fraxinus

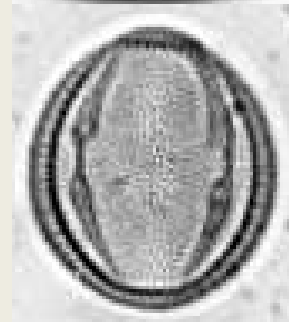
• Kolporátní typ

Hedera helix

Fagus

Artemisia

Morfologie pylového zrna

Povrchové struktury pylového zrna

Exina

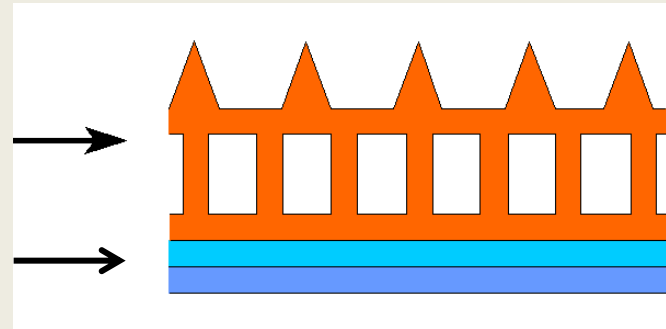
delí se na:

- **endexinu** – její hlavní znaky jsou póry a/nebo kolpy
- **ektexinu** – nese hlavní rozlišovací znaky ve formě výrůstku různých tvarů a různého uspořádání

ektexina

endexina

Morfologie pylového zrna

Povrchové struktury pylového zrna

skabrátní (*Quercus*)

psilátní (*Solanum*)

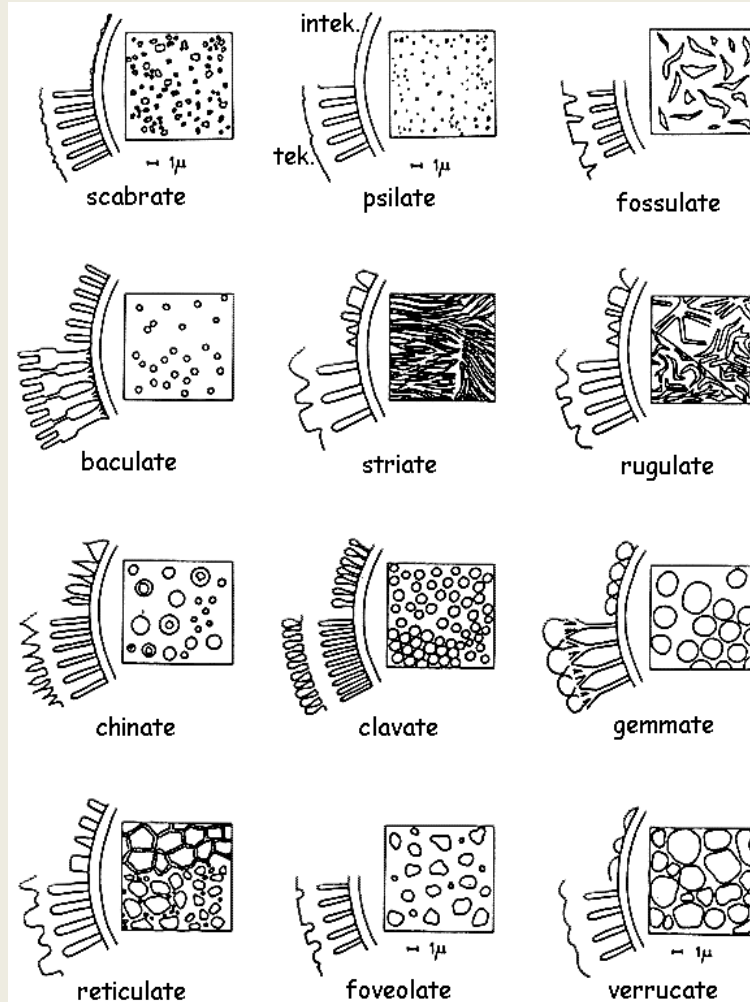
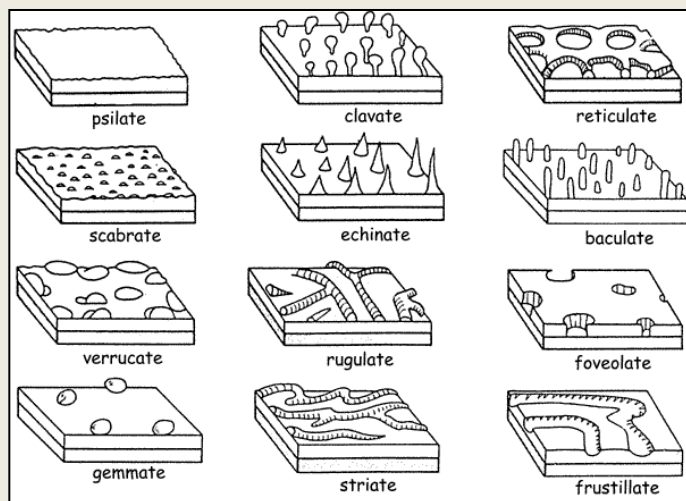
striátní (*Potentilla*)

retikulátní (*Verbascum*)

verukátní (*Plantago*)

foveolátní (*Trifolium*)

echinátní (*Aster*)

Morfologie pylového zrna

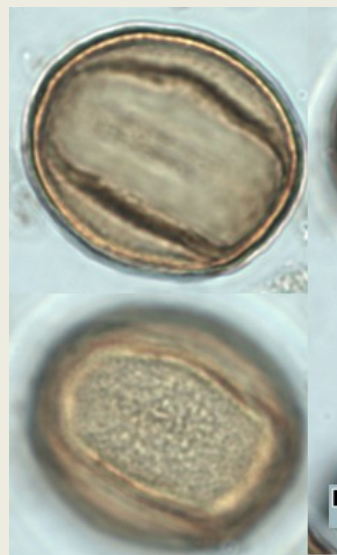
- Povrchové struktury pylového zrna

striátní

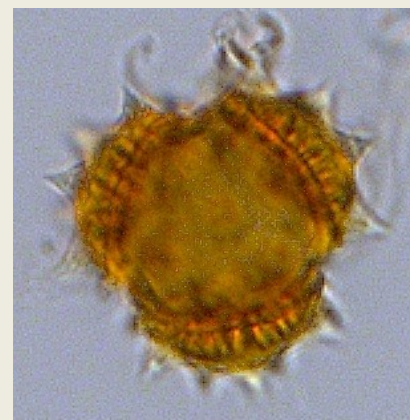
Acer

skabrátní

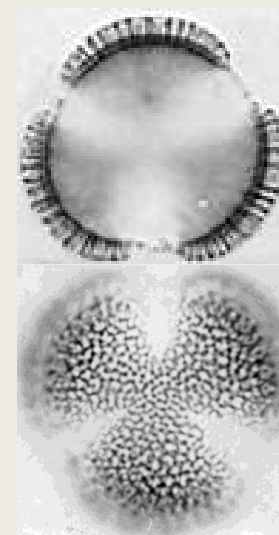
Quercus

echinátní

Matricaria

retikulátní

Brassicaceae

Pylová analýza

- **Odběr sedimentu**

Pomocí vrtáku, kopání profilů

- **Zpracování sedimentu**

V palynologické laboratoři – preparace pylových zrn chemickými látkami (acetolýza)

- **Mikroskopování a identifikace pylových zrn a spor**

Pomocí určovacích klíčů a atlasů

- **Tvorba pylového diagramu a jeho interpretace**

Programy Tilia, Polpal ...

Pylová analýza

- **Odběr sedimentu**

Pomocí vrtáku, kopání profilů

Pylová analýza

• **Zpracování sedimentu**

V palynologické laboratoři – preparace pylových zrn chemickými látkami (acetolýza)

- HF – eliminace křemičitanů
- HCl – eliminace uhličitanů
- KOH – eliminace organické složky
- Acetylační směs:
kyselina sírová (H_2SO_4) a anhydrid
kyseliny octové ($\text{C}_4\text{H}_6\text{O}_3$)

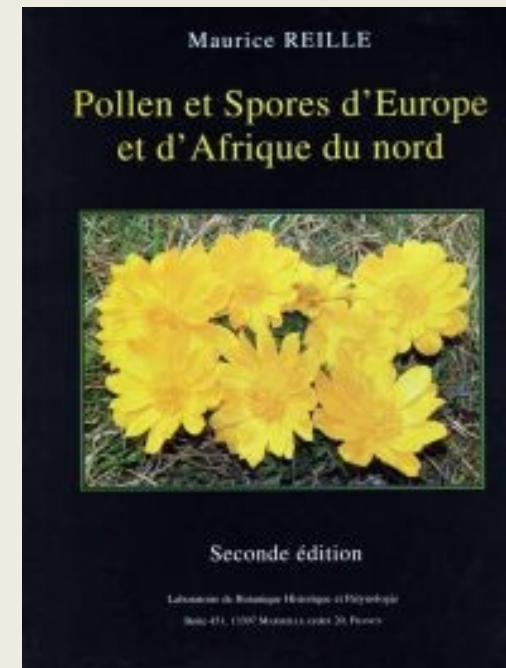
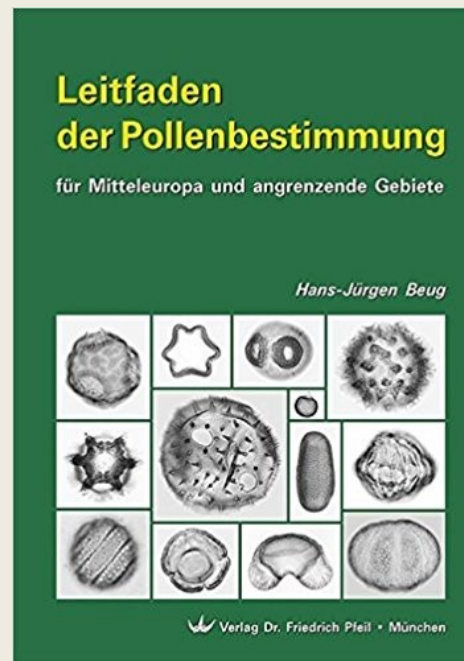
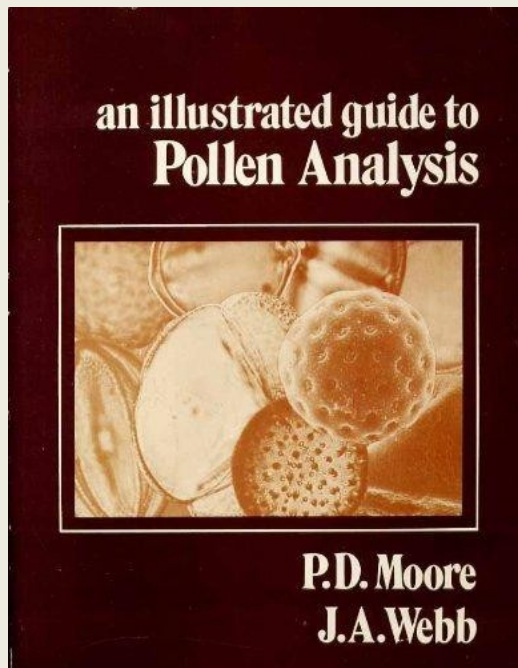

Pylová analýza

- **Mikroskopování a identifikace pylových zrn a spor**

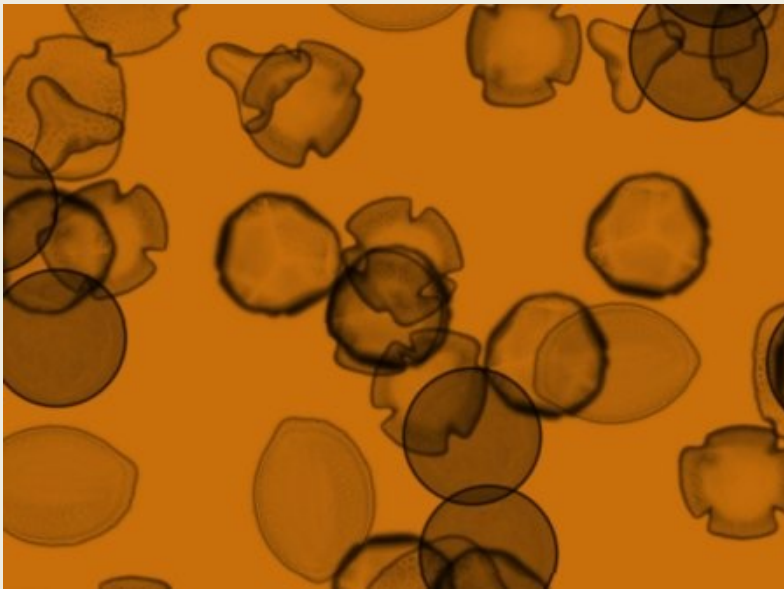
Pomocí určovacích klíčů a atlasů

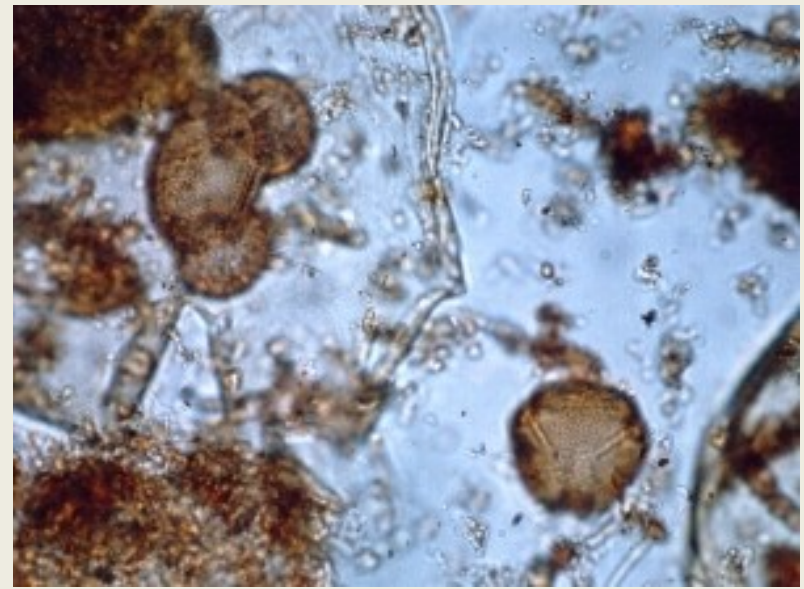
Pylová analýza

- **Mikroskopování a identifikace pylových zrn a spor**

Preparát z recentního pylového spadu

Preparát z fosilního sedimentu

Pylová analýza

- **Pylový diagram a jeho interpretace**

Percentuální grafy

Křivky jednotlivých pylových typů vyjadřují poměr k určité základní sumě.
Součet pylových zrn – totální suma (TS): dřeviny (AP) + byliny (NAP)
= 100%.

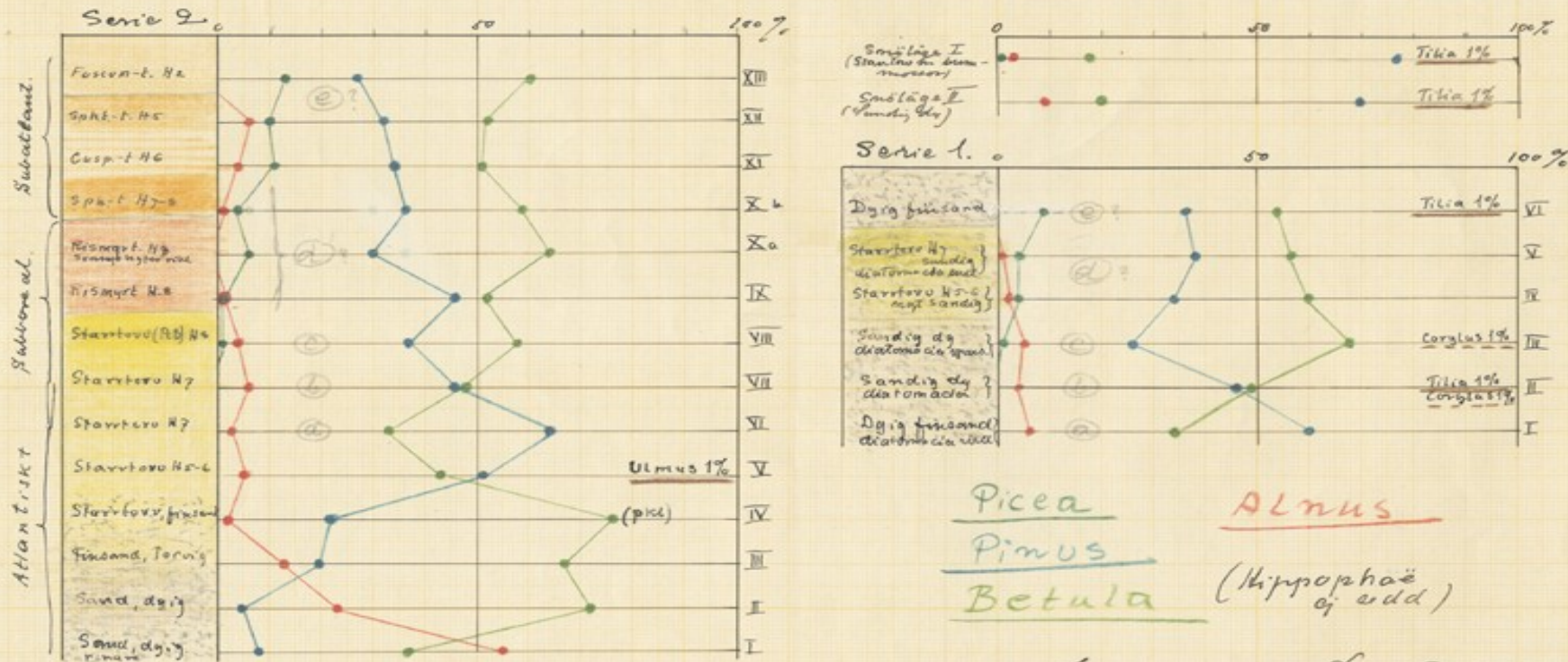
Na základě TS se přepočítávají percentuální hodnoty jednotlivých pylových typů.

Pylová analýza

Pylový diagram a jeho interpretace

Sylene: Myrar vid Redalens gård (Rolf Nordhagen) samt Löwendu Mölgen på 950 m. ö.h.

Jan. 1929 *[Signature]*

Pylová analýza

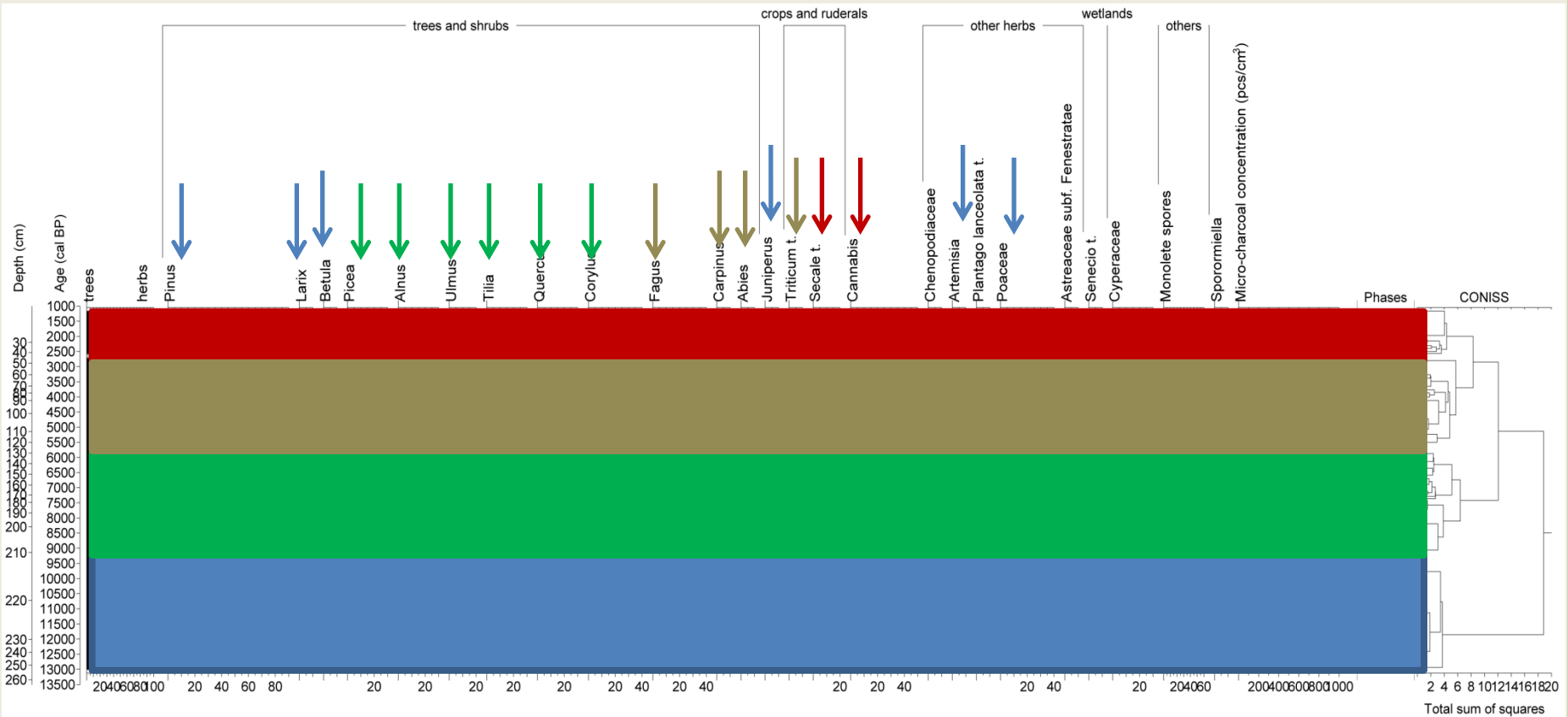
- **Pylový diagram a jeho interpretace**

Pylová analýza

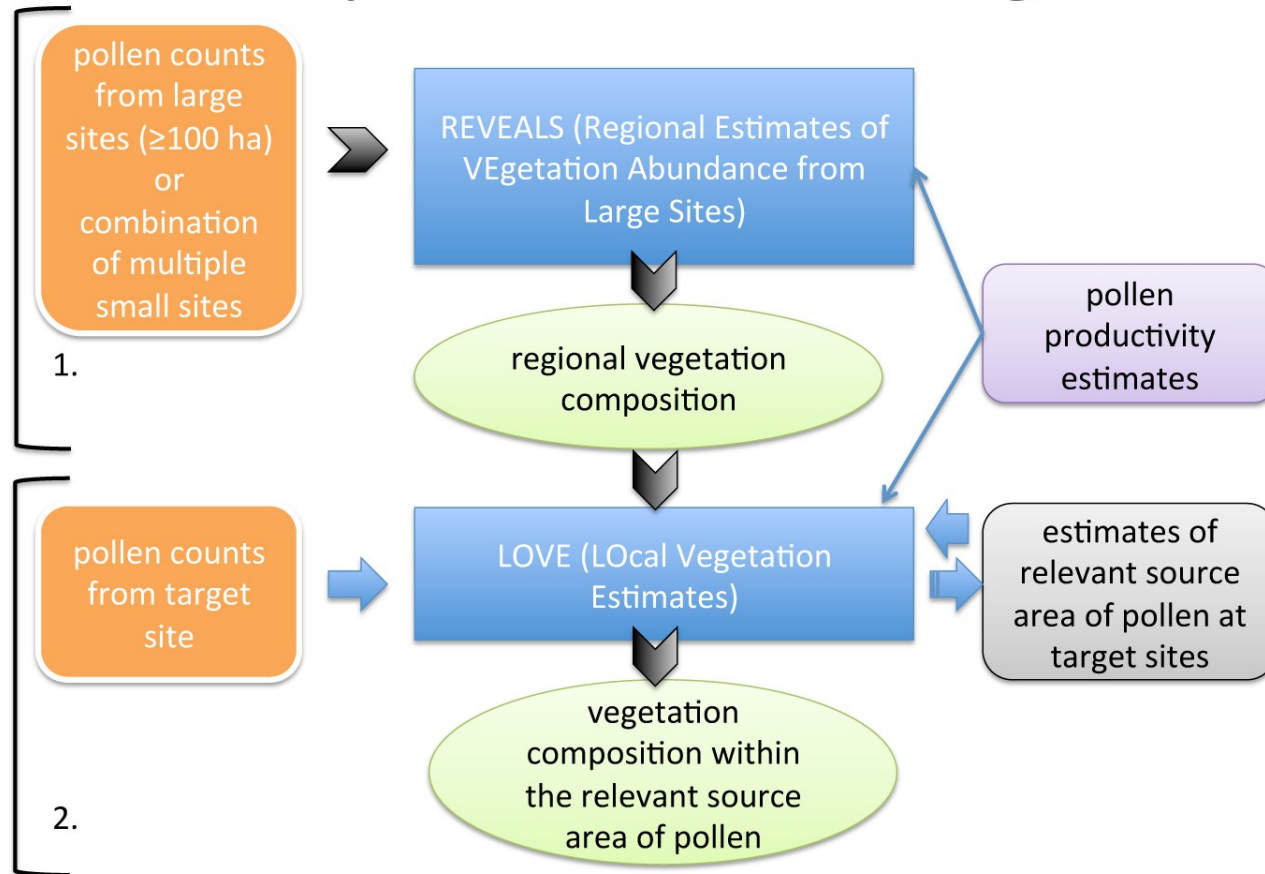
• Pylový diagram a jeho interpretace

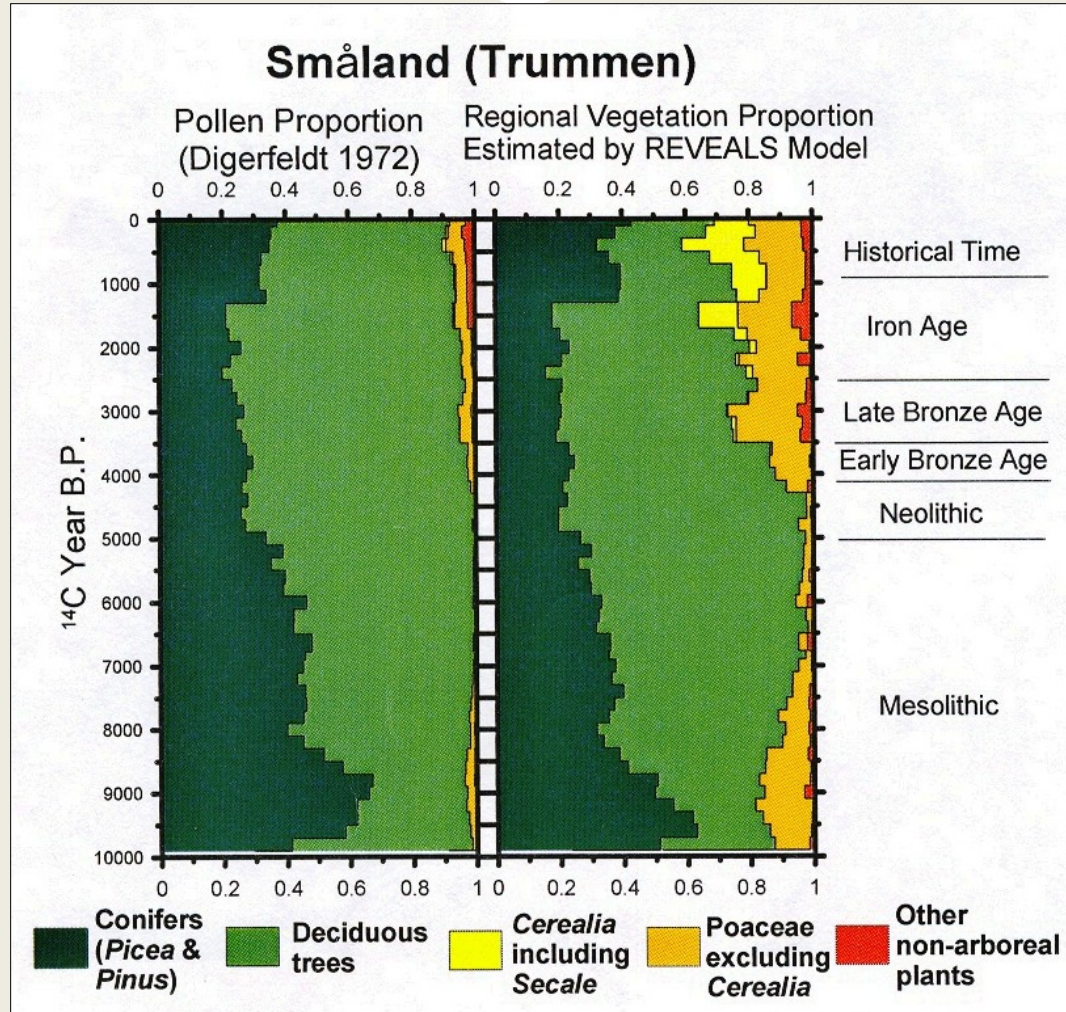
Kvantitativní modelování vegetace

Landscape Reconstruction Algorithm

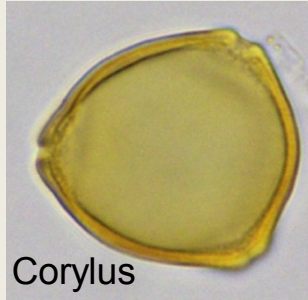
Model fosilní vegetace

Nejběžnější pyl dřevin a bylin doby poledové (holocén)

Betula alba t.

Corylus

Ulmus

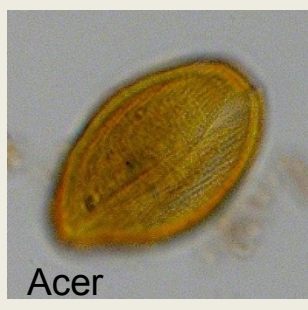
Tilia cordata t.

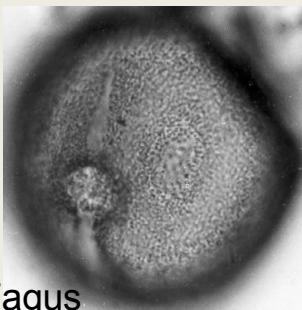
Alnus glutinosa t.

Quercus t.

Acer

Fagus

Pinus

Picea

Cyperaceae

Asteraceae
Subfam.
Cichoridoideae

Triticum t.

Plantago
lanceolata

Abies

Děkujeme za pozornost

